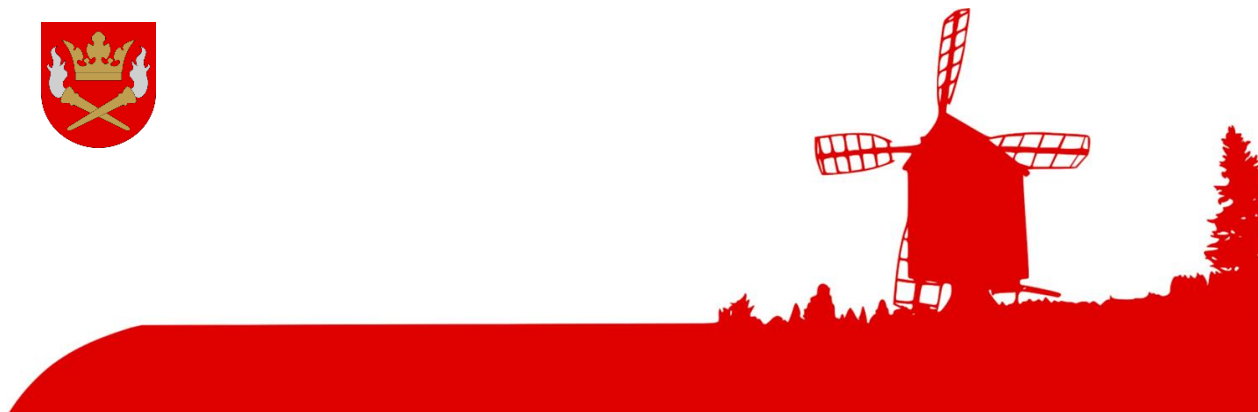

Hartolan Kunta

Tarkastuslautakunnan

Arviointikertomus 2023

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan katsaus

Hyvä lukija.

Vuonna 2021 valtuustokauden aloittanut tarkastuslautakunta on laatinut kolmannen kerran arviointikertomuksen ja tällä kertaa vuodelle 2023. Tarkastuslautakunta itsessään on kokenut tähän asti paljon muutoksia, niin henkilöstövaihdoksissa kuin toimintaympäristön muutoksissa. Myös vastuullinen tilintarkastaja on vaihtunut Hartolan kunnalle tänä aikana.

Paljon on tapahtunut myös kunnan puolella viranhaltijoissa muutoksia kuten myös kunnan toimintaympäristössä Suomessa ja koko maailmassa. Tarkastuslautakunta on tänä vuonna pyrkinyt jatkamaan suunnitelluilla linjauksilla nostaen esille niitä kohtia, mitä näkee tärkeiksi kunnan ja kuntalaisten kannalta.

Toivomme että kaikki viranhaltijat ja luottamustehtävissä olevat edelleen pyrkisivät rakentamaan yhteistyössä Hartolasta hyvää paikkaa kuntalaisille.

Kuullut asiantuntijat:

- 23.1.2023 Laskentasihteeri Jaana Jokinen
- 12.12.2023 Vs.tekninen johtaja Niina Varjo
- 12.12.2023 Kunnanjohtaja Jarkko Seppälä
- 12.12.2023 Rehtori Tiina Kotila-Paaso

Esteellisyydet

Hannu Kemppi on ollut esteellinen tarkastettaessa teknisen lautakunnan sekä kunnanhallituksen toimintaa eikä ole näin ollen osallistunut tämän lautakunnan arviointiin.

Vesa Järvinen on ollut esteellinen arvioitaessa ympäristölautakunnan toimintaa eikä ole näin ollen osallistunut tämän lautakunnan arviointiin.

Tuija Kajasrinne on ollut esteellinen arvioitaessa Sivistystoimea sekä Kiinteistöyhtiö Kuninkaanpitäjän toimintaa eikä ole näin ollen osallistunut näiden arviointiin.

Toni Miller on ollut esteellinen tarkastettaessa teknisen lautakunnan toimintaa eikä ole näin ollen osallistunut tämän lautakunnan arviointiin.

Kunnanvaltuusto myönsi 20.6.2023 Vesa Järviselle ja Taru Veelolle eron tarkastuslautakunnasta. Järvisen tilalle valittiin Toni Miller (varajäsen Mikko Ruoppi) ja Veelon tilalle Aino-Mari Vigman (varajäsen Tiina Edelman).

Talous

Hartolan kunnan talous on valitettavasti heikko mm. valtionosuuksien merkittävästä pudotuksesta johtuen ja edelleen kunnan kiinteistöyhtiöiden tilanteen takia. Taloustilanne on erittäin haastava kokonaisuudessaan. Päättäjien tilanne ei ole helppo. Kunnan taloudellinen tulos v. 2023 olisi ollut positiivinen ilman Kiinteistöyhtiö Kuninkaanpitäjä Oy:n alas kirjauksia.

Taloushallinnon rakenne on sellainen, että talousarviossa on useita kustannuspaikkoja ja useisiin sellaisiin kustannuksiin on varauduttu, jotka eivät ole toteutuneet varauman mukaan. Tämä on tuottanut aikaisempina vuosina iloisia yllätyksiä. Vuoden 2023 aikana kunta siirtyi käyttämään Provincia Oy:n palveluja, jotka ovat aikaisempiin henkilöstökustannuksiin verrattuna huomattavan paljon kalliimpia.

Tarkastuslautakunnan kysymykset

Miten Provincian käyttöönotto on sujunut?

Onko nähtävissä taloudellista etua siitä, että Hartolan kunta siirtyi ko. palvelun käyttäjäksi? Onko ko. sijoituksella saavutettu sitä etua, mitä on haettu?

Tekninen toimi

Kunnan teknistä toimea luotsasi vuoden 2023 ajan vs. tekninen johtaja Niina Varjo.

Henkilöstömuutoksista merkittävin oli toimistorakennusmestari Markku Tuukkasen eläköityminen. Hänen tilalleen valittiin kuntatekniikan insinööri Ilkka Koskinen.

Viranhakuprosessissa haettiin kuntatekniikan insinööriä. Hakijoista 4 täytti kelpoisuusehdot, mutta ensimmäinen haku keskeytettiin ja virka laitettiin uudelleen hakuun. Soveltuvuusvaatimuksena oli aluksi soveltuva korkeakoulututkinto tai aikaisempi opistotason tutkinto. Kokemus vastaavista tehtävistä katsottiin eduksi. Koulutusvaatimusta madallettiin ja korostettiin työkokemusta kyseisen virkatehtävän tehtäväalalta. Virka laitettiin uudelleen hakuun 5/2023.

Virkaan valittiin 14.6.2023 kuntatekniikan insinööri Ilkka Koskinen. Nimikemuutos lisäsi viranhaltijan vastuualueita ja vastuunjako teknisen johtajan ja kuntatekniikan insinöörin välillä selkiytyi.

Vuoden aikana tehty

Sähkökatkoihin varauduttiin. Ostettiin liikuteltava aggregaatti ja testattiin olemassa olevien aggregaattien toimivuutta.

Vuoden alussa kirkonkylän keskustassa tapahtunut vesivahinko hoidettiin erittäin hyvin. Ripeä vuodon paikallistaminen ja välittömästi aloitettu korjaus esti laajat vahingot.

Suunnitelmia

Paineentasausjärjestelmän uusiminen Pohjolassa on kesken. Suunnitelmana on saada aikaan sopimus Leenharjun yksityisen vesiosuuskunnan kanssa. Tällöin veden virtaussuunta muuttuu.

Koulu

Koulurakennusten purku onnistui arvioitua vähäisemmin kustannuksin. Loppuhinta jäi alle 500 000 euron. Pihasuunnitelma ei tullut valmiiksi vielä vuoden 2023 aikana. Sen hinnaksi arvioitiin aluksi 150 000 euroa (alv 30%), mutta kustannuksiksi vahvistettiin 100 000 euroa.

Vuoden 2023 aikana tehtiin taksamuutoksia, jotka tulevat voimaan vuoden 2024 alusta. Jätehuolto kilpailutettiin. Asiakashinnat nousevat n. 10%.

Vesitaksaa nostettiin.

Teknisen toimen palvelutaksaan tuli korotuksia.

Toripaikkojen hintaan tuli korotusta.

Hyötyjäteaseman jätemaksut nousivat. Umpi- ja sakokaivojen lietteen vastaanottomaksuja korotettiin.

Metsätaloussuunnitelma tarkastettiin ja metsänhoidosta vastanneelle Valpas Oy:lle etsitään jatkajaa.

Tulevia haasteita

Teknisen toimen päivystyksen haavoittuvuus: päivystysringissä on kolme työntekijää ja kuntatekniikan insinööri aloitti neljäntenä, yhden työntekijän 50 %:n työaika merkitsee, että hän ei päivystä. Jos työväki vähenee, osa töistä jää tekemättä.

Kunnan kiinteistöt

Valtuusto päätti 30.10.2023 konvertoida Kiinteistöyhtiö Kuninkaanpitäjän lainat ja ottaa vastaan huonokuntoisen kiinteistökannan.

KOy Kuninkaanpitäjän asuntoja on purettu useita ja vuokrausastetta on saatu parannettua. Kiinteistöyhtiön huono tilanne on seurausta useista tekijöistä, jotka ovat kumuloituneet hallitsemattomaksi noidankehäksi. Kiinteistöjä ei ole korjattu/huollettu riittävästi vuosiin, joten korjausvelka on kasvanut, minkä seurauksena on tullut tarvetta isoihin korjauksiin. Pieniä asuntoja on korjattu viimeisten 3 vuoden aikana. Vuokria ei ole voitu korottaa vuosiin, joten ne ovat riittäneet vain perusylläpitoon, kuten pihojen hoitoon. Kunnan asukasmäärä on vähentynyt ja asuntojen tarve on vähentynyt. Kovasta yrityksestä huolimatta tilannetta ei saatu hallintaan. Saneeraustoimenpiteitä (mm. asuntojen purkamista) pitää jatkaa.

Muiden asuntojen erillisissä asunto-osakeyhtiöissä tilanne on samansuuntainen. Korjausvelkaa on, ja joitakin asuntoja ei voi niiden kunnon takia vuokrata. Tyhjistä asunnoista aiheutuu kuluja (mm. sähkö, vesi, yhtiövastike, korjaustarve, vakuutukset). Markkinat asuntojen myymisille ovat huonot. Helppoja ratkaisuja ei ole.

Tasearvojen purkamiseen tarvittaisiin lisäksi valtion tukea, mutta tällaista ei ole näköpiirissä. Tämä rasittaa myös kunnan taloutta.

Resursseja mainostamiseen ei erikseen ole juurikaan olemassa. Jonkinlainen asuntoesittely kuvin tehtynä säästäisi henkilöresursseja.

Kiinteistöosakeyhtiö Vasallin osalta pahimmat skenaariot ovat toteutuneet ilman, että kunta olisi voinut juurikaan tilanteeseen vaikuttaa suhdanteiden muuttuessa, Ukrainassa olevan sodan, korkojen ja energian nousun takia. Aikaisemmin tehdyn bulletlainan tarkoituksena oli tarjota Lehto Groupille edullisempi vuokra ja aikaa kerätä pääomaa halvan vuokran aikana, mutta se ei toteutunut.

KOy Vasallin tilanne jatkuu erittäin hankalana. Väliaikaiseen rahoitukseen jouduttiin turvautumaan loppuvuodesta ja tulevan vuoden tilanne ratkaisee, joudutaanko ko. rahoitus konvertoimaan omaksi pääomaksi vai siirtämään pitkäaikaiseksi lainaksi.

Kustaantie 7:n kiinteistön ongelmana on sen alkuperäinen suunnittelu yhdelle toimijalle. Useammalle toimijalle vuokrattuna tilaa on vaikea vuokrata, koska kaikista neliöistä ei voida veloittaa. Ko. kiinteistö tuottaa tappiota, mutta tilanne on siedettävä.

Espericare on vuokralla kunnan tiloissa. Jokaisella kiinteistöllä alkaa olla ikää 20 vuotta ja remontteja on odotettavissa ennemmin tai myöhemmin mm. kirjaston ja kunnanviraston kattoremontteja on siirretty eteenpäin, niitä ei kuitenkaan enää ole mahdollista siirtää useita vuosia. Kiinteistöissä on myös teknistä modernisointitarvetta.

Turhat energiakustannukset olisi hyvä selvittää. Lämmitys olisi syytä laskea niissä kiinteistöissä, joissa ei ole ajankohtaista lämmitystarvetta. Yksittäisenä asiana lämmitettävä matto voitaisiin jättää pois avantouintipaikalta ja Soriksen pukukoppien lämmitykset kauden loputtua.

Jokirannan kiinteistö on myös kunnalle taakka.

Kuntastrategian mukainen toiminta

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma on linjassa kuntastrategian arvojen kanssa ja parantaa hyvinvointia.

Vanhus ja vammaisneuvosto teki aloitteen Toritien muuttamisesta pihatieksi. Suunnitelma ei toteudu sellaisenaan. Toteutunee vuoden 2024-25 aikana. Kaavamuutos on tehty.

Tenniskenttä-pienpelikenttä-padelkenttä -projektiin saatiin Leader-rahoitusta 60% arvioiduista kustannuksista. Toteutus on vuoden 2024 aikana.

Tarkastuslautakunnan kysymykset:

Voidaanko joitain kiinteistöjä yrittää myydä?

Miten KOy Kuninkaanpitäjän purkaminen edistyy?

Onko lisää kiinteistöjen purkutarvetta?

Terveydenhoito

Harjun terveys on toiminut hyvin lääkärin näkökulmasta. Konsultaatio ja koulutuskanavat ovat toimineet hyvin. Terveysasemalla on ollut yhden sairaanhoitajan vajuus, paikka on ollut täyttämättä v. 2023, tähän on tulossa korjaus 2024 kesällä.

Hammaslääkärijonot ovat pidentyneet.

Kuntalaisilta on tullut hyvää palautetta digipalveluista, jotka toimivat hyvin.

Tarkastuslautakunnan kysymykset

Miten vuotuiset yhteistoimintaneuvottelut on hoidettu hyvinvointialueen kanssa?

Sivistys ja Hyvinvointi

Peruskoulu

Koulun tilat on saatu hyvin toimiviksi. Käytöstä poistetun koulun osan purkutyöt on tehty. Piha-alueen maisemointi ja rakennustyöt siirtyivät vuodelle 2024.

Perusopetuksen opetussuunnitelmaa muokattiin Opetushallituksen määräyksiin perustuen poissaolojen ehkäisemistä sekä poissaolojen suunnitelmallista seuraamista ja niihin puuttumista koskien.

Hartolan Yhtenäiskoulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitettiin (3 vuoden välein). Varhaiskasvatuksen toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen käynnistettiin. Velvoite siihen astui voimaan 1.6.2023. Suunnitelman pitää olla valmis 1.6.2025.

Lisätalousarvioon tarvittiin kustannusten nousun vuoksi lisämäärärahaa matkustus- ja kuljetuspalveluihin 17 000 € ja yhtenäiskoulun asiakaspalvelujen ostoihin (ruokapalvelut) 27 500 €.

Kulttuuri

Kulttuuripalveluiden toteuttamia tapahtumia olivat mm. Museokorttikohde Taidesalonki Talvion 40-vuotisjuhlanäyttely, HartolaJazz, Taiteiden yön etkot Taidesalonki Talviolla, RNO Saapuvat konsertit -konserttipäivä, Hartolan kunnan itsenäisyyspäiväjuhlat ja Hartolan joulukauden avaus. Mukana tapahtumien toteutuksessa oli myös muita toimijoita. Kesän aikana oli pelattavissa edelleen myös Elina Backmanin Kun kuningas kuolee dekkariin perustuva Mitä tapahtui Laura Malmille? -ulkoilmapakopeli.

Hartolan kunta päätti osallistua Lastenkulttuurikeskus Efektin toimintaan, joka tukee koulujen ja varhaiskasvatuksen taidekasvatusta, kulttuurikasvatussuunnitelmien toteutusta ja kuntien kulttuuritoimintaa.

Päijät-Hämeen liiton tukemana aloitettiin TAIKU – Taidetta kuningaskuntaan -hanke 1.9.2023-30.4.2024. Päättävöitteena on tarjota tasavertaisia ja monipuolisia osallistumismahdollisuuksia kulttuuritoimintaan.

Nuorisotyö

Nuorisopalvelut olivat keskitettynä saman katon alle Nuortentalo Nurkka29:iin, joka toi toimintaan etuja. Samoissa tiloissa toimivat Nuokku, Nuorten työpaja Signaali ja Etsivä nuorisotyö. Nuortentalo Nurkan toiminnassa tehtiin yhteistyötä 4H-yhdistyksen ja Tainionvirran seurakunnan kanssa.

Hartola hallinnoi Aluehallintoviraston erityisavustuksen turvin toteutettavaa kaksivuotista Koulunuorisotyötä Hartolaan ja Sysmään -hanketta.

Harrastamisen Suomen malli -hankkeella puolestaan toteutettiin lapsille ja nuorille harrastusmahdollisuuksia koulupäivän yhteyteen lukuvuoden 2023–2024 aikana AVI:n tuella.

Hartolan kunnan ja Lions Club Hartolan rahoittamilla kesätyöpasseilla työllistyi 25 nuorta.

Nuorten työpaja -hankkeessa tarjotaan valmennuspalveluita työttömille tai ilman opiskelupaikkaa jääneille nuorille hartolalaisille. Nuorten Työpaja Signaalissa 16–29-vuotiailla nuorilla on mahdollisuus osallistua ohjattuun ja tuettuun pajatoimintaan.

Muuta

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta päivitti avustusten jaon yleiset periaatteet. Viimeksi päivitys oli tehty vuonna 2019. Vuoden 2023 määrärahoihin oli varattu liikunta-, nuoriso-, kulttuuripalveluiden yleis- ja kohdeavustuksiin 23 000 €, joista jaettiin avustuksina 17 050 €. Tämän lisäksi talousarvioon oli varattu terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen 1 000 €, joka jaettiin kokonaan.

Tarkastuslautakunnan kysymykset:

Millä tavoin liikunta- nuoriso- ja kulttuuripalvelujen tarjonta on muuttunut hartolalaisissa yhdistyksissä, kun avustuksiin varattuja varoja ei nähty tarpeelliseksi jakaa edellisten vuosien mittakaavassa, 2023 jätettyjen hakemusten perusteella?

Ympäristötoimi

Kiinteistökartoitus eteni hitaasti, mutta varmasti vuoden aikana. Vastuulliseksi projektin vetäjäksi valittiin vuoden alussa Pirjo Kemppi, jonka tehtäväksi annettiin vuoden 2023 etenemissuunnitelman laatiminen sekä aluejako Pohjois-Hartolan osalta. Toimia hidastivat eri lähteistä saadut ristiriitaiset tiedot kiinteistöistä, kiinteistönomistajien antamien tietojen puutteellisuudet sekä suuri lukumäärä myöhemmin tilattuja tai uusintamittauksia. Kartoitus viimeistellään vuoden 2024 puolella.

Ympäristölautakunta linjasi lokakuussa, että kiinteistökartoituksessa löytyneitä, ilman rakennuslupaa rakennettuja rakennuksia tarkastellaan rakentamisen ajankohdan mukaisten lakien ja määräysten mukaisesti. Mikäli rakennus olisi vaatinut aikoinaan ilmoitus-, toimenpide- tai rakennuslupan, niin luvattomille rakennuksille on haettava lupa jälkikäteen. Rakennuslupahakemus tulee tehdä voimassa olevien määräysten mukaisesti ja rakennusvalvontamaksu veloitetaan voimassa olevan taksan mukaisesti.

Vuotuinen kevät katselmus suoritettiin 11.5. Katselmus kohdistui kiinteistöihin, joiden epäsiisteystä oli tullut ilmoituksia rakennusvalvontaan ja ympäristönsuojeluun. Kierroksella katselmoitiin 9 yksityis- ja yritys kiinteistöä Hartolan kunnan alueella. Tilanne oli parantunut huomattavasti edellisvuoden kevät katselmuksesta. Jälkivalvonnalle oli kuitenkin tarvetta.

Lisäksi ympäristölautakunta on käsitellyt seuraavia asioita:

- Putkijärven vanhan ranta-asemakaavan kumoaminen uuden kaavan astuttua voimaan
- Hartolan ja Heinolan alueellisen rakennusjärjestyksen uusiminen ja yhtenäistäminen
- oikaisuvaatimuksen hylkääminen koskien purkumääräyksen saanutta luvattomasti rakennettua mainostaulua
- kaavoitusyhteistyön aloittaminen Heinolan kaupungin kanssa
- rakennuspaikan lohkominen tilasta Ottola I
- vastaus kuntalaisaloitteeseen tuulivoimaloiden ympäristöhaittojen kohtuullistamiseksi
- kannanotto VT4 Hartola-Oravakivensalmi perusparannushanke/Mattilanlammen imeytysalueet
- rakennusvalvonnan palvelutaksan päivittäminen
- asemakaavoituksen aloittaminen Tainionvirran alueella Valtatien länsipuolella
- ranta-alueiden tavoitteiden ja periaatteiden laatimisen aloittaminen
- pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivittämisen aloittaminen yhteistyökuntien kanssa
- kuntien ilmastosuunnitelmat -hankkeen käynnistyminen
- myönnettiin lupa kalliokiviaineksen ottamiseen ja murskaamiseen kiinteistöllä Ruohokivi, noin 2 ha pinta-alalta 80 000 k-m3 määrän ottamiseen 10 vuoden aikana

Ajankohtaisia, keskustelua herättäneitä asioita ja/tai toimenpiteitä aiheuttavia asioita ovat myös olleet

- purkubetonin hyötykäyttö
- luonnonmuistomerkit
- romuautot
- vieraslajit
- siivouskehotukset
- puiden luvaton kaataminen ranta-asemakaava-alueella
- lupakäsittelyt

Vireillä olevia kaavahankkeita:

- rantaosayleiskaavojen pienet muutokset
- asemakaavan muutos ja laajennus Kurpan ja valtatieliittymän alueella
- Aurinkorannan ranta-asemankaavan muutos

Kaavoitussuunnitelmia:

- Tainionvirran alueen kaavoitus valtatie länsipuolella
- Rautavesi-Rusin rantaosayleiskaavan päivittäminen
- rantarakentamisen strategian päivittäminen

Yleisiä huomioita

Tarkastuslautakunta pyytää kiinnittämään huomiota lautakuntien ja muiden toimielinten (joissa toimitaan kunnan edustajina) jäsenten ja varajäsenten aktiivisempaan kokouksiin osallistumiseen.

Lähtökohtaisesti kunnan päätöksenteko on julkista. Kun toimielinten käsittelemiä asioita käsitellään, tulisi tarkastella huolella, onko riittäviä perusteita luokitella asioita salassa pidettäväksi. Jos asiaa käsitellessä ilmenee, että salassa pidettävää ei ole, tulee salassapitopäätös asiasta poistaa. Asiassa on syytä olla myös tarkka toiseen suuntaan, että ei julkaista välillisestikään muiden viranomaisten salassa pidettäväksi luokittelemia asioita.

Vuoropuhelua (yhteisen ymmärryksen saamiseksi) viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden sekä puheenjohtajien kesken olisi parannettava. Jossain määrin on esiintynyt vaikeutta saada yhteyttä, mistä on aiheutunut vaikeuksia asioiden eteenpäin viemisessä tai selvittämisessä. Tähän toivotaan kaikilta osapuolilta asennemuutosta ja tilanteen parantumista.

Hartolan kunnan tarkastuslautakunta 3.6.2024

sähköinen allekirjoitus

Veli-Pekka Lehtosaari
puheenjohtaja

Pekka Pyykkö
varapuheenjohtaja

Toni Miller
jäsen

Tuija Kajasrinne
jäsen

Hannu Kemppi
jäsen

Helena Mäkinen
jäsen

Aino-Mari Vigman
jäsen